Wenemaa Kommunistliſe (enamlaste) Partei.

Kõigi maade töölised ühinege!

Üksiku numbri hind 60 kop. Raudteel 65 kop.

Toimetuſe kõnetunnid
on igal tööpäewal 2—6 õhtul.
Tel. 243-29.

Talitus on awatud
igal tööpäewal hommiku kella
10—4 pääle lõunat.
Telefon 663-89.

Tellimiste hind:
1 kuu — 15 rbl., 2 kuud 30 r.,
3 kuud — 45 r.

Talituſe ja toimetuſe adreſs:
В контору газ. „Эдаſi", Петроград, Социалистическая ул. (б. Ивановская) 14.
Adreſſi muutmine 1 rubla.

Edaſi

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

№ 104. **PÄEWALEHT.** Laupäewal, 17. mail 1919. a.

Eesti asutaw kogu ning meie.

Eestis 1) on praegu „tähtſad" päewad—ſest, aprilli lõpuſt alates, on Tallinnas koos „aſutaw kogu".

Kodanluſe waatekohast on aſutaw kogu ta ülimwõimas aſutus, mis pärast wanakorra purustuſt peab wälja töötama ja kindlaks määrama uue politiliſe olukorra, aga ka teostama teatawad uuenduſed majandusliku elu alal. „Sotſialistid" hindawad aſutawat kogu weel kõrgemalt: nende tõenduſe järele peab mainitud (tähendatud) aſutuſe kaudu ſaawutama (kätte ſaama), pääle muu, ſäherduſi ühiskondliku elu muutuſi, mis lõppude-lõpuks wiiwad ſotſialistlikule ilmakorrale. Ei ole üleliigne tähendada, et ſarnane „ſotſialistide" waatekoht — täiesti wale, ſest kodanluſega käſikäes, kontaktis, töötades (aſutaw kogu on juſt niiſugune töötamine), ei ſuudeta kunagi teostada kommunismi kawatſuſi, — ſeda ſuudab teha üksi proletaarne diktatuur, ainuüksi tema.

Kas ſuudab Eesti aſutaw kogu midagi eluwõimeliſt, elujõuliſt ära teha? On ta wõimas „päästma" Eestit enamluſest?

Ainult ſeewõrra jõuab Eesti aſutaw kogu enam-wähem elujõuliſt luua, kuiwõrra ta katſub teostada meie ajawaimu nõudeid, mis enam, kui kunagi minewikus, läbitunginud kommunismi-aateist, — kuiwõrra ta püüab ellu wiia uuenduſi, olewaid kokkukõlas ülemineku-ajajärgu tingimustega — kapitalismilt kommunismile. Ei püüa, ega ſuuda mainitud aſutaw kogu ſes ſuhtes (mõttes) midagi läbi wiia, ſiis on kogu ta töö tagajärjed täiesti eluwõimetud ning wariſewad peagi kokku.

Mis puudub aga Eesti „päästmiſſe" kommunismiſt — ſiis on aſutaw kogu ſel alal ſama wõimetu, ſama abitu, kui oli ajutine walitſuski. Kommunism pääſeb Eestis tingimata wõimule; teostub üleminekn-ajajärgu proletaarne diktatuur ehk ülwõimus, — warem wõi hiljem ſünnib ſee.

Seda wõib wäita enam kui kindlasti, ilma et tarwis oleks olla prohwet. Praeguſe aja rahwuswaheline olukord, kus kogu Euroopa töörahwas püüdmas ſotſialistlikule rewolutſioonile, kus Saksamaa ja Ungari proletariaat nii järeleandmata wiſalt proletaarſe diktatuuri elluwiimiſeks wõitleb — kõik ſee on tähendatud wäite kõige oluliſemaks, kõige asjaliſemaks tõenduſeks.

Siinkohal peab tähendama, et küſimuſed: mis ſuudab Eesti aſutaw kogu elujõuliſt luua, mis jõuab ta teha kommunismi ärahoidmiſeks Eestis — on ikkagi lähema wõi kaugema tulewikuga ſeotud. Meid aga huwitab esimeſel joonel ning kõigepäält juſt ta aſutawa kogu tegewuſest, mis ühenduſes käesolewa ſilmapilguga.

Üks oſa ſäärasest tegewuſest on rahu küſimuſe harutus, mille otstarwe — rahu tegemine nõukogude wõimuga. Püüd rahu poole nähtub Eestis juba mõnda aega. Ta ei awaldu üksi pahempoolſeis kildkondis, waid tikub esile ka puhtkodanluſe peres. Seda, et ka Eesti kodanlust juba pikemat aega püüd rahu teha waldab, tunnistab A. Jürgensteini artikkel ühes „Postimehe" märtſikuu numbris, kus muu ſeas järgmine mõte wäljendatud: kui enamlaſed põhjaliinil umbes Jamburi taha ja lõunafrondil Welikaja jõe taha taganewad, ſegi erapooletut wööd ſünnitades, ſiis wõiksime nendega rahuläbirääkimiſi alata ning lõpulikku rahu teha.

Põhjus, ſundiw walget Eestit rahu poole püüdma on ſelge, loomulikult põhjendataw: klaſſiſõja edaſi kestes, mis tööliſe wabrikuſt ning põllumehe põllult kiskunud — ſattub Eesti majanduslik elu lõpulikult kuristikku ning näljakondi kohutaw kuju tõuſeb ellu. Nagu meile teada, on Eesti aſutawas kogus kolme pahempoolſema erakonna — töoerakonna, ſotſialdemokraatide ja ſotſialrewolutſionääride — esitajate poolt koosolekuid peetud rahuküſimuſe harutuſeks Misſuguſele otſuſele ſelles küſimuſes tuldud, pole meile teada.

Me, kommunistid, ei taha ka ſõda; ei ole teda kunagi tahtnud, — ainult olude ſunnil oleme tapelnud. Oleme wõidelnud ſeepärast, et kodanlus ſõjariistus astunud wastu kommunismiaadete teostamiſele, et ta wihaſemasſe tapluſſe astunud nendega, kes tahawad ellu wiia õigluſt, ſarnaduſt, wenduſt.

Me ei ſoowi ſõda; oleme walmis lõpetama wõitluſt, kui kodanlus natukegi töörahwa nõuetele wastu tuleb ja olud loob, mis tööliſe inimlikuma olemiſe kindlustaks. Et ſee nii, tõendab kõige kindlamini ta Eesti töörahwa kommuuna-nõukogu üleskutſe, mis pühendatud rahuküſimuſe käſitusele ja milles rahutingimustena proletariaadi aegnõuete teostamine esitatud. . . Me oleme ſirutanud rahupakkuwa käe.

Kuid, kui juhtub, et me käſi peaks jääma õhku rippuma, — kui walge Eesti ei wõta wastu rahutingimuſi, mis eneſes ſiſaldawad tibatillukeſi töörahwa nõudeid, ſiis tahame kogu jõuga jatkata wõitluſt — jatkata tahame teda omi aadete, omi paleuste pärast, teades, et warem wõi hiljem tuleb tund, toow kaaſa me lõpuliku wõidu.

A. Pastak.

---

1) Autori kirjawiis muutmata. Toim.

* * *

Õnneküttijad.

Mitte wähe ei ole rewolutſiooni päiwil õnneküttijaid, kes ühele ja teiſelepoole kalduwad, et aga midagi ſaaks haarata. Need on lihtſalt müüdawad, äraostetawad inimeſed, kel põrmugi pole tähtis parema ilmakorra loomine ega need ſuured ülesanded mis ta ilmakorra loomine eneſega kaaſa toob. Wene rewolutſioonis on palju nähtud õnneküttijaid ja neid nähakſe kahtlemata weel.

Üks wiimaſe aja õnneküttijatest on kuulus petljuralaste ataman Grigorjew, kes nõukogude wägede ſiſſetungimiſega meie poole üle tuli ja end Nõukogude walitſuſe aadete eest wõitlejaks wälja kuulutas. Nüüd aga on ſee mitmepaikne Grigorjew järsku tuliwihaſeks nõukogude wabariigi wastaſeks ſaanud ja oma poolehoidjate bandedega, kus päämeesteks endiſed halekuulſad petljuralaſed, igaſuguſt rööw- ja wägiwalla tegusid tegema hakanud. Ataman Grigorjewi rööw-banded riiſuwad ja tapawad armutalt juuta, läſewad maha kommunistiſid ning teewad teiſa rööwtegusid On ſelgeks tulnud, et Grigorjewi rööwbandeſid toetawad kuulſad ſotſiaaläraandjad wähemlaſed, pahempoolſed es-erid ja anarhistid. Kõik need banded on looſungi wälja kuulutanud: [illegible] kadu proletariaadi walitſuſele jne, jne.

Waeſed rööwlid! Õnnetud õnneküttijad! Teie kadu on juba kindel täiesti: teid häwitab proletariaadi raudne diktatuur jäädawalt maapinnalt.

Ja nagu teated näitawad, ongi Grigorjewi banded meie wägede poolt ſiſſe piiratud. Halastamata waljuſega ſaawad nad igaweſti ära pühitud.

Sotſiaalſes, puhasproletaarliſes rewolutſioonis ei tohi õnneküttijatel aſu olla.

Punane wäerind.

Teated 15. mail.

Eestimaa wäerind.

Narwa ja Oudowa piirkonnas algaſid wõitluſed uuesti, kusjuures meie wäeoſad waenlaſe päälerõhumiſe all uutele ſeiſukohtadele taganeſid. Pihkwa järwe piirkonnas, Tſherena jõe ſihis, mis 3 w. Oudowast, lõid punaſed Eesti wäeoſad waenlaſe desſandi tagaſi. Wõitluſed wältawad edaſi.

Waenlaſe ſõjalaewad põhja pool Narwat.

Merele, põhjapool Narwat, ilmuſid kolm waenlaſe ſõjalaewa ja pommitaſid ilma mingiſuguſe tagajärjeta Ropſhi piirkonna merekaldaid.

Walgete päälетungimine Oudowale.

Põhjapool Oudowat algas walgete päälеtungimine Oudowa linna pääle, mis ündis kogu wäerinnal waenlaſe demonstratiiwſe tegewuſe ſaatel, kus uures waenlaſe päälеtungimiſe ettewalmistustuli Fitinki ja Korosteli külaſid pommitas, mille järele külad põlema läkſid. Samuti anti tuld idapool Narwa piirkonnas raud- ja maanteele.

Teistelt wäerindadelt.

Põhja wäerind.

Seiſukord muutuſeta.

Lääne wäerind.

Nowogrudoki piirkonnas wõtſid punaſed Walgewene ja Leedu wäeoſad Derewne alewi ära, mis 45 wersta idapool Nowogrudokit.

Lõuna wäerind.

Jusowki piirkonnas wõtſid meie wäed wõideldes waenlaſele raſkei kahju ſünnitades küla ära, mis Jusowki alewist 20 wersta kirdepool. Debaltſewo piirkonnas rõhus waenlane meie wägeſid, kuid wastukallaletungimiſega meie poolt ſeati endine ſeiſukord kindlaks. Tihoretſi ſihis pärast wihaſeid wõitluſi löödi waenlane Manõtſhi jõe taha.

Ida wäerinnal

on wiimaſed wõitluſed täiesti meie kaſuks arenema hakanud. Waenlane on mitmel pool löödud, koguni mitu polku on meie poolt täiesti ära häwitatud On wõetud palju wange ja ſaadud rohkesti ſõjaſaaki. Iseäranis ſuur wõit oli meie wägedel Bugulma piirkonnas, kus waenlane pea ümber piirati ning täies korratuſes põgenema löödi. Meie wäeoſad ajawad teda taugemata jõuga taga. Bugulma on meie wägede poolt ära wõetud, ſaadud palju wange ja ſõjawarustuſt.

Teadete järele, mis ſaadud, on meie wägede meeleolu ülihää ja ſõjakas, mis loota laſeb, et Koltſhak warsti oma rööwbandedega häwitatud ſaab ja meie oma ſeiſukorra täielikult kindlaks teeme.

Wäljamaalt.

Rahulepingust.

Nelja nõukogu andis Brockdorf Rantzau märgukirja kommisjoni läbiwaatamiſeks. Ajalehtede teadetel antakſe Saksamaale 8-päewane ajapikendus rahulepingule allakirjutamiſeks, ſellest päewast arwates, kui liitlaſed tema märgukirja pääle wastuſe on andnud, ſ. o. umbes 22. maini

Berlinis on Scheidemann aſutawas kogus kõnet pidanud, kus ta ſeletanud, et ſarnaſel kujul, kui rahuleping ette on pantud, ei wõi walitſus ſeda wastu wõtta. Ka Preiſi pääminister Hirſch ütles, et iga ſakslane on walmis ennem ſurema, kui oma wõitjate orjaks jääma. Umbes ſarnaſeid arwamiſi tõiwad ka kõikide erakondade kõnelejad esile. Teiſelt poolt toob aga „Matin" Berliniſt teate, et ſalakoosolekul otſustatud olla rahulepingule alla kirjutada. Scheidemann on arwamiſel, et ſee ohwer tingimata tarwilik olla, ſest lepingule allatirjutamata jätmine tuua pankrotti ja politiliſt kaost.

Enamuſe ſotſialistid panid Berlinis Kuninga platſil Verſaille rahu wastu ſuure meeleawalduſe toime. Wõõrastemaja „Alleni" ette, kus Amerika ſaatkonna liikmed aſuſid, kogus hulk rahwast, kes wäljamaalaſi ſõimaſid ja needſid. Sõjawäed ajaſid meeleawaldajad laiali.

Insburgis ja teistes Tiroli linnades pandi ſuuri meeleawalduſi Saksamaad rööwiwa rahu wastu toime.

Rahutingimistest Austriale räägitakſe, et endiſe keiſririigi ſõawõlad kõikide riikide wahel ühewõrra ära jagatakſe, mis endiſel keiſririigi piiridel aſuwad. Austria kaubalaewastiku wõtawad liitlaſed omale taſuks põhjalastud laewade eest. Ka Austria riigi piirid olla juba kindlaks määratud, wäljaarwatud piir Italia wastu, kellega weel kokkuleppele ei ole jõutud.

Praagast ſaadud teadete järele antawat oſa Sileſiat Tſhehhi-Slowaki riigile, mille läbi ſelle maapind 130 000 ruut-kil. ja elanikkude arw 15,000,000 inimeſe wõrra ſuurenewat, mille kohta Tſhehhi kodanlikud ajalehed oma häädmeelt awaldawad

12. mail oli kõrgema majandusliku nõukogu istumine lord Roberti juhatuſel. Nõukogu harutas neid majanduslikſi abinõuſid, mis ſiis tarwitusele wõetakſe, kui Saksamaa lepingule alla ei peaks kirjutama. Iseäraline kommiſjon töötas wälja eelnõu [illegible] blokaati ſiis ette wõtta. See eelnõu pannakſe Nelja Nõukogude ette, kes ſelle eluſſe wiib.

Liebknechti ja Roſa Luxemburgi tapjate protſeſs.

Neljapäewal algas Berliinis ſõjawäljakohtus Liebknechti ja Roſa Luxemburgi tapjate protſeſs. Kaebtusalustena on: huſar Otto Runge, kapteinleitnant Horst von Pflug-Hartung, merewäe-ülemleitnant von Ritgen, merewäe-leitnant Bruuno Schulze, merewäe-leitnant Rudolf Liepmann, päälik Heinz von Pflug-Hartung, Ülemleitnant Kurt Vogel, päälik Franz Weller. 70 tunnistajat on ette kutsutud. Kaebtusealuseid süüdistakse: mõrtsukatöös, mõrtsukatöö katses, raskete kehawigastuste löömises, sõjariistade kurjasti pruukimises ja kurjategijate awitamises.

Husar Otto Runge seletas, temal olnud suur wiktik wiha Liebknechti ja Rosa Luxemburgi wastu, sest need olla teda ähwardanud, kui ta [illegible] ja meelewaldusest osa wõtta pole tahtnud. Sellepärast olewat tema pimedas wihas püssipäraga Liebknechti poole hoopa andnud, arwab aga et hoobid ainult autole trehwasid. Ka Rosa Luxemburgi wastu olewat ta suures ärrituses püssipäraga löönud, ära tappa polewat ta teda aga mitte tahtnud. Kihutanud sellele pole teda ükski ohwitser.

Kaptenleitnant Horst von Pflugk-Harttung seletas ennast ilmsüüta olewat. Tema olla kaitsnud Liebknechti, kui otsekohest ja oma aadete eest wäljaastuwat inimest austanud. Tema kaitsenud Liebknechti mitme rahwa ja soldatite pääletungimise katse wastu. Kui automobili mootor rikki läinud, olewat ta Liebknechti käest küsinud, kas ta ennast küllalt tugewa tunneb olewat jala edasi minna ja walinud lühema tee ühe kõrwaluulitsa kaudu. Ennast ümberpöörates, et automobilijuhile weel ühe käsu anda, näinud ta Liebknechti ära jooksewat. Pääle seda kui ta hüüet: „seisa" mitte tähele pole pandud, olewat ta Liebknechti pääle lasknud. Liebknecht jooksnud weel mitu sammu edasi ja kukkunud selle pääle, kui ka soldatid tema pääle tuld andnud, maha. Tema pole Liebknechti mitte surmata tahtnud, aga tal pole teist wõimalust olnud, Liebknechti ärajooksu pimeduses takistada. Üks soldatitest teatanud temale, et Liebknechti kinnipidamise katse juures wiimane soldatit noaga kätte löönud. Selle koha päält, kus surnukeha lamanud, olla ka tõesti werine nuga leitud. See antud ära, olewat aga isearalisel wiisil ära kadunud.

Kommunism Tshehhimaal.

Läti lehe „Sarkanajo Strelnieks" järele on Tshehhimaa Kladno linnas ja ümbruses proletaarline diktatuur wälja kuulutud. Terwe ümbrus on walitsuse wägedega ümber piiratud, et liikumise edasi leuinemist takistada. Proletariaati juhib Tshehhi kommunist Muna. Ungari lehtede arwamise järele on Tshehhi kapitalistide meeleolu õige langenud Ungari rewolutsiooni järeldusel. Tshehhi kodanlus pingutab jõudu, et wõimu weel oma käes hoida. Tshehhi töölised lähewad järjest nende erakondade poole, kes proletariaadi wõimu eest wõitlewad.

Ungari wägede wõidud.

11. mail algasid Ungari wäed kõige päält Tshehhide pääle tungima. Pääle kuulipildujate ja suurtüki tule tungis Ungari jalawägi pääle ja 12. mail jätsid Tshehhi wäed oma seisukohad maha ja põgenesid [illegible] Püika ja Losinci poole. Ungari wäed järgnewad neile. Ühel ajal jõudis Ungari wäe parem tiiw Pusnezi 12. mai hommikul. Sammusid Ungari wäed Püika sisse, kus walged lipud punaste wastu ümber wahetati. Ungari wägede meeleolu tõuseb iga päewaga. Punaste wägede pääletungimisest wõtsid osa ülemjuhataja Böhm ja rahwakommissar Dertsch.

— Saadud teadete järel on ka Ameerika Ühisriigid Soomemaa iseseiswuse tunnustanud.

— Kopenhaagenis algas 8. mail sadamatööliste [illegible]. Olid korratused. Sündikalistid teewad kõwat kihutustööd, kodanlased on rahutud.

— Simlast: on Indias teatatakse, et Afganistani wäed wõtnud mõned piiriäärsed kohad oma kätte. Wõeti sõjalised ette wastuse abinõud tarwitusele. Afganistani emiirile saadeti märgukiri.

Wenemaalt.

Wõitluses äraandja Grigorjewiga.

Nõukogu wäed on Jekaterinoslawist Grigorjewi salgad wälja löönud. Umbes tuhandel röövlil on sõjariistad ära wõetud. Saadi hulk püsse, kuulipildujaid ja täiesti korras olewad suurtükid nende käest kätte, mida kohe wäeliini saadeti. Taganewad Grigorjewi wäed lööti puruks. Kobeläki wõtsid meie wäed ära. 50-meheline wastase ratsawäeosa andis ennast alla.

Elisawetgradi ja Pomoshtshnaja jaam on Grigorjewi wägedest puhtaks tehtud. Üks polk Grigorjewi diwisjonist tuli täiesti sõjariistus meie poole üle.

Terwest Ukrainast tulid hulgana telegrammid, milles punawäelased, töölised ja talupojad ennast nõukogude wõimu poolehoidjateks tunnistawad ja walmis on selle eest sõjariistus wälja astuma.

Selenõi wäesalgad on häwitud. Saagiks saadi 4 suurtükki, 18 kuulipildujat ja üle 1000 püssi. Selenõi põgenes üle Dnepri.

[illegible] tagala on rahulik. Meie wäed läksid edasi ja wõtsid Bartschi Dowlischi ära ja lähenewad Koristowkale.

Lätimaalt.

A. Pennes †.

7. mail suri pikaldase tiisikuse kätte Riias sm. A. Pennes. Tema oli üks paremaid Läti tööliste juhtidest. Tema oli 42 aastane, kuid juba paarkümmend aastat seisab ta Läti proletariaadi liikumise eesotsas. Ja tõesti, oli ta tööliste keskel armastatud ja tal oli nende pääle suur mõju. Tema surm on [illegible] Läti töölistele.

Orjastatud Eestist.

Kuidas walges Eestis „asutawa kogu" ajal elatakse.

Et seda selgitada Eesti kõige walgemate walgete oma suu läbi, toome selle „Postimehest" wäljawõtte selle hiljutise „asutawa kogu" 2. mai koosoleku kirjeldusest.

„Juhatab Rei. Päewakorral on amnestia komisjoni aruanne, tööerakonna ettepanek rahwasaadikute komisjon walida, walitsuse järele kontrolli aruanne.

Päewakorra täiendamiseks paneb sots.-dem. rühm ette kaks arupärimist, mida tuttawateks palub tunnistada ja sisuliselt arutada. Arupärimine Tallinnas 1. mail punaste lipude mahawõtmise pärast ja teiseks ühe wangi, Rudolf Mälleri, omawolilise mahalaskmise Wäike-Maarja kiriku juures.

Esimest arupärimist toetab rahwasaadik Ernesaks, teist K. Ast (sots.-dem.). K. Ast annab mahalaskmise kohta selge pildi, nii nagu temale sellest teatatud.

Mõlemad arupärimised wõetakse ühel häälel wastu.

Järgmine päewakorra punkt on amnestia komisjoni aruanne.

Aruandja on L. Oesk. Tema teatab, et wäe ülemjuhatus sõja jooksikutele mitte kõigile armu anda ei wõi, waid ainult neile, kes enne 25. jaanuari wäeriwist ära jooksnud on, kus weel mitte usku sõja kordaminekusse üle ei olnud. Kui need isikud tolles lahingus oma wapraust tõendanud, wõib neile armu anda. Komisjon jäi oma seisukoha juure. Teine lahkaminek oli sõjawäljakohtu otsuste läbiwaatamise õigusest. Siin muutis komisjon oma teksti nõnda, et otsuse läbiwaatamist ainult nende sõjawäljakohtude otsuste pääle wõib nõuda, mis 1919. a. detsembrikuus sai asutatud. Wõõra rahaga ära ostetud riigikorra kukutajatele (paragr. 119, 131) ei arwanud komisjon mitte praegu armu anda, kus meie weel wõitluse keskel oleme. Eeluurimise alt wabastamise seadus ühendati esimesega.

Sõna wõtab rahwasaadik Wain. Tema tuletab meele, et rahwas Asut. Kogult palju on lootnud ja sellepärast rahulikuks jäänud. Küsimus on, kas meie ei muudetud amnestia seadusega mitte ühe [illegible] seadust ei loo, mis rahwale pettumist toob. Meie rahwas tunneb oma õigusid wähe ja seisab nende eest wähe. Weel puudulikum on aga meie [illegible] asjadest. Sagedasti peeti arwustusi walitsuse kukutamiseks, karistati meeleolu pärast. Paljud miilitsad on noored, miilitsas palju tsaariaegseid, kes surmarahu tahawad. Paljud komandandid otsiwad kontoritöösid, et neil tööd oleks ja nad frondile ei peaks minema. Kommissarid olid parteilised. Põhjakorpus tarwitas palju omawoli. Kõneleja toob näituse, kus isa poja tegude eest arreteeriti."

*

Nagu sellest kirjeldusest selgub, ei lubatud Eesti töörahwale 1. maid pühitseda — nagu Tallinnas, nii ka kahtlemata mujal Eestis, Tallinnas wõetud 1. mail punased lipud maha. Tähendab, töörahwas ei tohtinud weel suurel pühal oma lippusidki wälja panna, rääkimata pühitsemisviisidest, nagu koosolekutest, miitingutest ja rongikäikudest rääkimata.

Nii walitsetakse Eesti üle asutawa kogu ajal, kus „demokraatia" enamuses olewat. —

Nagu sõnadest amnestia üle selgub, jääb selleks kahtlemata mingisugune wärk, mis rahwahulkasid „demokraatide" endise arwamise järele „ei rahusta." Selle kõige juures aga kestab mõrtsukate omawoli terwel maal edasi: tapetakse inimesi ilma ühegi kohtuta. Miilitsas teeniwad tsaariaegsed politseinikud, kes „surmarahu tahawad."

Ka töö selle surmarahu sisseseadmiseks läheb edasi endise hooga.

Niisugused on lood Eestis walgekaartlaste püssikuku ja poomisnööri wõimu all. „Asutaw kogu" on selle ainult krooniks.

„P. H."

Kultuur ja haridus.

Mõni sõna Piiteri Eesti seltsidest.

Piiteris on weel kõiksugused Eesti seltsid olemas. Töötawad weel endised kodanlised seltsid ja ajawad muu seas oma hulgast sini-must-walge märatsemist taga. Nad ei awalda küll otsekohe sihtsuunda tegewust, mis tõmbaks oma pääle üleüldist tähelepanemist, kuid muidu elutsewad nad tänapäewani peaaegu kõik. Nende seltside kindel tulewik on kadunud, sest meie kommunistlises ilmakorras ei kannata nad wälja seda õhkkonda, mis neid ümbritsemas.

Üks niisugustest [illegible] seltsidest on kahtlemata n. n. spordiselts „Kalew". Ma ei tea kahjuks, kuipalju mainitud selts õieti spordiga, sõna tõsises mõttes spordiga, tegemist teeb, sest mul pole huwi ega mahti olnud lähemalt mainitud seltsi tegewust põhjalikumalt silmitseda. Mis aga temast silmatorkaw, on see, et spordiselts „Kalew" wiimsel ajal ainult tantsuõhtute tegemist on teinud. Tantsuõhtute korraldamine on wististi küll sportlik mõttes, et kui tants sport on. Kui nii, siis on „Kalew." otstarbe ainult lihane ja tulekohe [illegible] astuda, et tantsu kultiweerimine ära jääks, eriti praegusel ajal, kus uue ilmakorra loomisünnitusi isegi werise ja erakorralise liseli rõhuw. Põhjus neele on labaselt tantsijad ja orgiaid pidada ei ole käesolewal ajal tõesti mitte. Ja „Kalewi" niisugune spordiselts on üks kõige labasemaist seltsidest ka tollest küljest, et tantsuõhtude ajal kõige roppemaid sõnu lobisetakse iseäraliste seltskonna-jäänuste poolt ning rahuslist märatsemist Eesti sini-must-walge wapiga edasi sümboliseeritakse, misjugused nähtused täh. seltsi seintel silmatorkawad.

Pääle selle tahaksin tähelepanemist juhtida „kommunististe klubide" ja tööliste seltside kohta, mis Piiteris mitmel pool olemas. Need seltsid ja klubid ei tee ka palju muud kui ainult korraldawad tantsupidusid, kuhu harilikult kogunewad kokku igasugused lõbujanulised inimesed, et oma kirgede hõljutustes lämmatada. Niisugustest tantsupidudest wõtawad muidugi ainult need kõige suurema lõbujanuga osa, kes elust ühtmoodi lõbutsewad päewi, mis nende kergemeelset olemise olu rahuldaks ning nende aususe, mis kunagi ei tunne elu-otstarwest täielikku arusaamist, roppemal moodul täidaks kõige rooga, mis lõbujanu kergelikkus igatseb, wõib pakkuda.

Klubide ja teiste tööliste seltside siht oleks õigemini küll igasuguse hariduse ning kultuuri edendamine kas kõnekoosolekute, raamatukogude wõi muul kujul. Kui aga meie tööliste seltsid ainult tantsuõhtute toimetamisega kõige labasemalt toimetawad ja endise ilmakorra poriwüüki jätkawad — siis on küll see nähtus, mida tähtis ja peab hukka mõistma.

Jätke omati kord jandutamine ja asuge uue ilmakorra loomise tegewusele, et pingutada oma kõrget eesmärki, mille pärast praegu halastamata wõitlust wana ilmakorra ja tema isewara sopa äraajamiseks. Et kristalliseeriks õhkkond, milles õitseda wõiwad meie puhtad, inimlikud püüded ja aated.

Juhan Hurt.

Asundused.

Ligowost.

Ligowo Uritski nimeline Rahwa Kultuur-hariduslik komisjon teatab, et 1. mail s. a. asutati Ligowos Proletkult. Proletkuldi awamise puhul wõttis osa ka kohalik Eesti selts, mis end Proletkuldi internatsionaalse osakonnaga ühendas. Tähtpäewal kanti Eesti osakonna poolt ette rahwalaulusid jne. Wassili Saare juhatusel Proletkulti komitees Eesti osakonna esitajaks walitud S. W[illegible].

W. Palm.

Teated.

Kroonlinna Eesti Tööliste ühisus ühes W. K. P. Eesti sektsiooniga korraldab pühapäewal, 18. mail s. a. Rahwamajas

Kontsert-miitingu.

Eeskawa: 1) Riigi orkestri solisti Sowetowski wiiul-soolo, 2) Riigi orkestri solisti Kotsikowi kornet-soolo, 3) Peterburi Eesti Proletkulti laulukoor sm. Maidla juhatusel, 4) Laul sm. Helmi Maidla, 5) Ilulugemine sm. Teder, 6) Kõned. Kõnelema saawad Peterburi seltsimehed. Algus kell pool 5 õhtul.

E. T. K. Sõjawäe Walitsuse Terwishoiu toimekond tarwitab asutawasse Eesti Sõjawäe hospitali pääle: Arstisi, felsherisi, rohuteadlasi, halastajaõdesi, apteegi teenijaid, kirjutajaid, kes haigemajades enne töötanud, sanitarisi ja haigeteenijaid. Ülesanda: Lutsk, E. T. K. Sõjawäe Walitsuse Terwishoiu Toimekonda, kust ka lähemaid teateid wõib saada.

E. T. K. Sõjawäe Walitsuse Terwishoiu Toimekonna juhataja:

A. Klement.

Moskwa raiooni Eesti Proletkulti jaoskond paneb pühapäewal 18. mail 1919. a. pidu-õhtu toime. Eeskawas: Näitemäng ja muud harilikud lõbustused. Hakatus kell 6 õhtul. Международный (бывш. Забалканский) пр. № 124.

Wassili Saare Tööliste Klubi Eestseisus korraldab klubi ruumides, Laupäewal, 17. mail perekonna-õhtu. Eeskawa: Segakoori laulud. Figoti soolo. Ilulugemised. Wiiuli soolo. Lõpuks tants. Hakatus punkt kell 6 õhtul. Adress: Keskmise prospekti ja Kaheksanda liini nurgal nr. 34/13.

Wassili Saare Tööliste Klubi eestseisus annab teada et laupäewal, 24 mail kell 7 õhtul üleüldine koosolek on. Siis wõetakse ka uusi liikmeid wastu. Klubi kollektiiw annab teada, et kõik sääl raioonis elawad kommunistid kohustatud on klubi liikmeteks astuma, ka sõjawäelased. Klubi eestseisus loodab, et kõik liikmed klubi tegewusest elawalt osa wõtma saawad.

Organisaator.

Soome-Eesti komm. meremeeste klubi on awatud iga teisipäew ja reede õhtul kell 7—9 ja wõtab uusi liikmeid wastu ning korraldab seltsi asju. Kõigilt seltsimeestelt lahked osawõtmist lootes.

Telefon 31—65. Italianska uul. № 19. Teater Bibabo.

Eestseisus.

Seltsiline Pauliine Weerwald astuge enne 20 mai sks. „Edasi" talitusse raha (tuhat rubla) kätte saamiseks.

L. Karin.

Wäljaandja: Wenemaa Komm. Partei Eesti Osak. Peterburi komitee.
Wastutaw toimetaja: Toimetuse kolleegium.

14-я Государств. типография, Петроград, Социалистическая (бывш. Ивановская), 14.